

NY BOK:

*Hans farfar var krigsfånge
som fann kärleken i Rengsjö*

Czeslaw Waluszewski med hustrun Anna-Britta på ålderns höst. Deras kärlekshistoria har blivit en roman.

Han föddes i den polska staden Lwow (numera Ukraina) och var 20 år när andra världskriget bröt ut. När tyskarna tog över staden greps han och fängslades. Han överlevde sedan flera olika koncentrationsläger bl a det ökända Auschwitz innan han befriades av amerikanerna och hamnade i Sverige och Berga-läggret i Rengsjö. Här förälskade han sig i en pastorsdotter som han sedan gifte sig med.

Czeslaw Waluszewskis traumatiska livsöde har nu blivit en roman skriven av hans barnbarn Daniel, 30, som forskat i sin farfars historia. Boken, som är Daniels debutroman, bygger

till större delen på vad som hände Czeslaw Waluszewski och det han upplevde under sin tid i Rengsjö.

Här kom han i kontakt med missionspastor Carl E Arwe och dennes familj. Den polske krigsfånge blev kär i pastorns 19-åriga dotter Anna-Britta som han sedan bildade familj med och bosatte sig i Sundsvall där han fick arbete på SCA.

Daniel Waluszewski minns sin farfar som en jättesnäll och trevlig farbror som alltid var glad och berättade historier men var väldigt fåordig med det som han själv upplevt under kriget.

- Jag visste att han suttit i koncentrationsläger men det var något som

En ung Czeslaw Waluszewski som han såg ut efter ankomsten till Sverige och Rengsjö.

han försökte förtränga. Han ville lägga det bakom sig och gå vidare. Men det var naturligtvis svårt med tanke på allt han gått igenom. Flera gånger hade han varit nära att dö i lägren och han var märkt av skador från svår tortyr, berättar Daniel.

Hans farfar led av hemska mardrömmar efter upplevelserna i lägren men när han kom till Rengsjö var han fast besluten att försöka lägga krigsårens hemskheter bakom sig. Därför gjorde han allt för att starta ett nytt liv, knyta nya kontakter och visa sig nyttig. Det var på så sätt han kom i kontakt med pastor Arwe som då var ordförande i den s k kristidsnämnden. Czeslaw fick förtroendet att hämta varor som skulle till lägret hos pastorn och det var på så sätt de lärde känna varandra. Mötet med dottern Anna-Britta blev extra dramatiskt.

- De krockade med varandra på cykel eftersom min farfar åkte på den sida av vägen som han var van vid. Kollisionen

blev upptakten till en annorlunda kärlekshistoria. Deras relation måste ha varit väldigt speciell och svår med tanke på deras olika bakgrunder, säger Daniel som har forskat i olika arkiv för

Hela personalstyrkan samlade vid Berga-lägret som nu blivit föremål för ännu en bok, den här gången en roman om en polsk krigsfånges dramatiska liv.

att få fram sin farfars historia.

Det var på så sätt han också fick veta att Czeslaw under 27 år i Sverige av Säpo misstänktes vara en kommunistisk spion och behandlades därefter.

- Trots detta tyckte han alltid att Sverige var fantastiskt. Här behandlades han av många med värme och rent fysiskt fick han hjälp och förståelse men när det gällde den mentala biten så var det något han måste försöka klara själv. Svenskarna hade ju inte upplevt krigets fasor och därför blev det två skilda världar som möttes. Trots misstro och klantigheter från Säpo hyste han inte agg till någon. Inte ens mot tyskarna som hade behandlat honom så illa, säger Daniel.

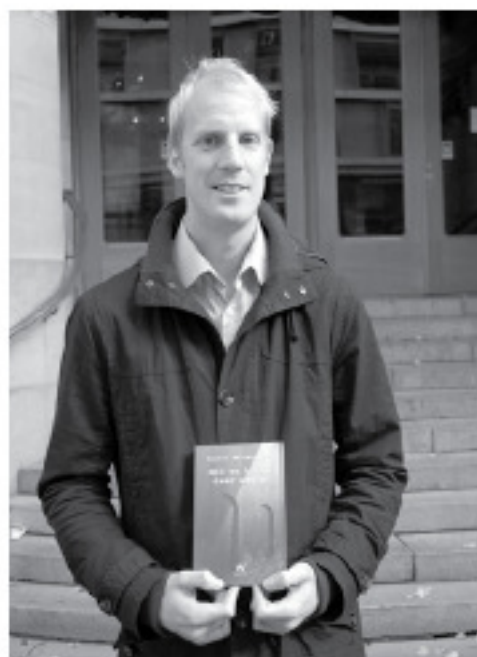
Han tror att hans farfar skulle ha varit stolt om han levde idag och fått läsa den bok sonsonen skrivit men att han

också skulle ha en del invändningar. Czeslaw Waluszewski avled 88 år gammal.

Hans hustru Anna-Britta dog för några år sedan. I Sundsvall bor sonen Jan med familj och Daniel finns i Stockholm där han arbetar med energifrågor på näringslivsdepartementet. I Rengsjö bor ett barnbarn till pastor Arwe.

Så här såg Berga-lägeret ut. Det var 8 st baracker omgärdade av stängsel och lägret kallades i folkmun för Petsamo.

Daniel Waluszewski som skrivit boken om sin farfars liv i bl a Rengsjö.

Daniel har skrivit sin debutroman på eget förlag och boken som heter ”Med en blick över axeln” kan beställas via hemsidan www.walab.se eller hos de flesta bokhandlare.

Göran Bernstål

Läs om aktuella händelser
i Rengsjö

www.rengsjo.se

Dagh's
MÅLERI

Stefan Dagh

Aluminiumrullställning uthyres arbetshöjd 6m

Rengsjö

070-290 59 15

UTDRAG UR BOKEN

"Med en blick över axeln".

Under en middag hemma hos pastor Arwe får Czeslaw veta att den artikelserie som tidningen Ljusnan gjort om hans upplevelser i nazi-Tysklands koncentrationsläger hade stoppats efter det att tidningens chefredaktör hotats och tidningshuset vandaliserats.

" - De krossade ett fönster på redaktionshuset.

Anna-Britta återgav med spröd röst hur Ljusnans tegelbyggnad hade vandaliserats. Trots hennes allvarliga budskap drogs jag in i hennes stora ögon. Det kändes som jag skulle drunkna i dem. Efter ett par sekunder som tycktes vara i en evighet släppte jag henne med blicken. Det var knappt så att jag kom ihåg vad vi talade om. Pastorn såg på mig med ett roat ansiktsuttryck. Jag skyndade mig att be honom skicka saltkaret.

Medanmiddagen förflöt återvändande mina tankar till Ljusnan. Att publiceringen hade stoppats gjorde mig beklämd. Inte för egen del, utan å redaktör Walléns vägnar. Jag visste hur mycket det betydde för honom. Att han inta hade nämnt bakslaget förvånade mig egentligen inte. Han skulle knappast ge upp så lätt. Troligtvis planerade han att spara artiklarna för att offentliggöra dem längre fram.

För egen del hade jag fått nog av att bli missförstådd av inskränkta svenskar. De fick tro vad de ville. Jag visste vad som hänt och de som hade ett öppet sinne hade i tidningen fått läsa delar av min historia. Kanske var det lika bra att det inte blev några fler artiklar. Om belöningen för min vånda var att bli misstänkliggjord och ifrågasatt, kunde det lika gärna vara.

Middagen var som vanligt utsökt. En gång låtsades jag stöta till Anna-Britta med foten. Hon gav mig en min av spelad förebråelse, men kunde inte dölja sitt leende. När middagen var avslutad reste sig pastorn upp.

- Nej, nu ska jag dra mig tillbaka. Jag tror att ungdomarna vill ha lite tid för sig själva.

Han gav mig ett förnöjt leende och gick från bordet. Även fru Arwe och Lars lämnade matsalen. Jag tittade på Anna-Britta utan att veta vad jag skulle säga. Med rodnande kinder mötte hon min blick. När hon såg på mig var det som om allt annat försvann. Jag glömde bort vem jag var och de bekymmer som plågade mig. Ingenting spelade längre någon roll. Det var en känsla som var både skön och skrämmande. "